

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

14. De dignitatibus speciatim, ac primum de officio Archidiaconi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Vicerepositi. Obijcies Prior, Rector, Guardianus, & etiam Abbas Monastici Conuentus, solent esse ad certum tempus, scilicet ad triennium; ergo dignitatem non habent. Respondeo dignitatem, vt est Ecclesiasticum beneficium, in perpetuum, hoc est, ad totam Clerici vitam conferri; at dignitas, quæ sufficit ad munus, & officium Conservatoris, vel Delegati Pontifici siue Apostolici, non est necessario perpetua: neque enim id iura in pradi-
biti vrbibus capitibus de offic. Iud. deleg. in 6. requirunt.

Octavo quaeritur, An generalis Vicarius Episcopi, qui in Italia dicitur Officialis, in Hispania Prouisor, alibi Vicarius, dignitatem habeat? Respondeo distinguendo: Aut dignitas est beneficium Ecclesiasticum de quo in cap. de multa de praben. & in Extrauagan. Ioannis 23. de praben. & in cap. primo, de consuet. in 6. & hanc dignitatem generalis Vicarius Episcopi non habet, cum munus eius, & officium non sit beneficium Ecclesiasticum: neque enim in perpetuum datur, sed ad nutum Episcopi reuocari potest: nec obitu Vicarij vacat, sed finitur, ac desinit. Aut dignitas est munus & officium cum iurisdictione, & administrati-
one coniunctum, quale est Apostolici munus Conservatoris, vel delegati Iudicis, de quo in supra memoratis illis de officio Iudicis deleg. & de rescrip. capitibus in 6. & hanc habet dignitatem Generalis Vicarius Episcopi: administrat enim res Ecclesiasticas, ius dicit Clericis: neque hæc dignitas debet esse perpetua.

Nono quaeritur, An Cancellarius Academiae, auctoritate Pontificia approbatae habeat dignitatem? Respondeo, habere, sed eam tamen dignitatem, quæ est munus & officium cum iurisdictione coniunctum, quodque sufficit ad Apostolici delegati Iudicis, vel Conservatoris functionem, iuxta id, quod habetur in c. statuti de rescrip. in 6. & cap. 12. & ultim. de offic. Iudicis deleg. in 6. non autem eam habere dignitatem, quæ beneficium Ecclesiasticum in iure censetur.

Decimo quaeritur, An dignitas debeat esse perpetua? Respondeo distinguendo: aut dignitas est beneficium Ecclesiasticum, aut est nomen solum muneris, & officij, quo fungitur Iudex delegatus Apostol. priori modo sumpta dignitas est perpetua, quia hoc beneficij ratio & natura postulat, vt supra dixi: at posteriori, potest non esse perpetua: munera enim & administrationes iure possunt ad certum tempus conferri, & cum delegantur, vel committuntur alicui, ad tempus non in perpetuum committuntur.

Vndecimo quaeritur, Quotus ætatis annus in dignitate Ecclesiastica requiratur? Hanc nos quaestionem inferius suo loco soluemus. lib. prox. seq. & alias etiam quatuor sequentes: scilicet, quas animi dotes habere debeant, qui sunt in dignitatibus constituti. Deinde, quanta litteratura, hoc est, scientia in eis requiratur, vt rite suo munere fungi possint. Præterea, an in suis Ecclesijs commorari, & residere communi iure cogantur, & quibus ex causis ab eis possint abesse. Postremo, an quis duas dignitates in eadem Ecclesia, aut in diuersis habere queat; & an qui est ad dignitatem promotus, simul possit aliud beneficium, cui sit cura animarum annexa, vel simplex in eadem Ecclesia, vel in diuersis habere.

CAP. XIV.

De dignitatibus speciatim, ac primum de officio Archidiaconi.

PRIMO quaeritur, Quisnam Archidiaconi nomine in iure veniat intelligendus? Respondeo esse tempora distinguenda: in primis Apostolorum temporibus septem Diaconi in singulis vrbibus, quibus præficiebatur Episcopus, de morte creabantur; ex quibus deinde is qui antiquitate cæteros præibat, dici coepit Archidiaconus, quasi Diaconorum princeps, siue inter Diaconos primus. Huius autem eo tempore proprium erat curare diligenter, vt cæteri Diaconi rite & suo ordine suum

munus & officium obirent. At progressu temporis Archidiaconi potestas longe maior euasit, cum ei ab Episcopo data est ampla non solum in Clericos inferiores, sed etiam Presbyteros auctoritas, Cap. 1. de offic. Archid. vbi dicitur, Archidiaconum esse Episcopi Vicarium, vnde cum sit ipso iure Vicarius Episcopi, habet cognitionem, & iurisdictionem eo ipso, quod Vicarius est, l. secunda. C. de offic. Vicarij, & cap. pen. de offic. Vicar. sic Glossa in cap. 1. de offic. Archidiacon.

Secundo quaeritur, Quæ sint Archid. partes ac munia? Respondeo, ex cap. 1. de offic. Archid. Archidiaconum in primis esse Episcopi Vicarium; sic enim ibi dicitur: Archidiaconus post Episcopum sciat se Vicarium eius in omnibus, & omnem curam in Clero tam in Vrbe positurum, quam eorum, qui per Parochias habitare noscuntur, ad se pertinere, siue de eorum conuersatione, & restauratione Ecclesiarum, siue doctrina Ecclesiastica, & casuarum verum studio: & delinquentium rationem coram Deo redditurus est: & vt de vrbis in tertium annum si Episcopus non potest, Parochiam vniuersam circumeat, & cuncta qua emendatione indigent, vice sui Episcopi, & corrigat & emendet.

Deinde in c. offic. de officio Archidiaconi dicitur, Proprium munus eius esse, cum Episcopus factis operatur, sanctum Euangelium cum voluerit, legere, vel alicui Diacono præcipere vt legat. Eius item est præcipere, vt cæteri Diaconi suis vestibus induantur: vt cum Episcopo ad Missæ sacrificium procedant: lectiones & responsoria in matrice Ecclesia præscribere & audire: ita vt nemo Euangelium, aut sacram epistolam, vel lectionem, aut responsoria in Ecclesia publice legere, aut cantare queat, nisi cui Archid. auditio iam & probato facultatem dederit. Ipsius quoque est inter Acolythos munera portare, quis videlicet eorum candelabra; quis thuribulum deferre, & quid minorum Clericorum quisque præstare debeat. Ad eundem pertinet vasa diuinis Ecclesiæ vrbibus dicata sedulo custodire, vt dicitur in c. Ea que de offic. Archid. Etat etiam Archidiaconi, eos examinare qui promouebantur ad ordines, quive præficiebantur ecclesijs, eosque episcopo offerre, ea ad hac, de offic. Archid. Idem Archid. singulorum Presbyterorum iurgia & causas audiebat. Hoc etiam habetur in c. Ad hac, de offic. Archid. Præterea pecuniam ecclesiæ causa pietatis datam Archid. accipiebat, & episcopo reddebat; Diaconorum delicta ad episcopum deferrebat: monebat Presbyteros, cum ieiuniorum, aut dierum festorum tempora instabant: quo absente, eam curam proximus illi Diaconus subibat, c. perlectis, §. Et sumi dist. 24. Ad Archidiaconum quoque spectabat, Prælatos in sede locare, ac possessionem beneficiorum Clericis dare, c. Ad hac, & c. Cum satis, de offic. Archidiacon.

Atque hæc quidem ille poterat, non tamen ea quæ sequuntur. Non poterat literas commendatitias dare c. significasti, de offic. Archid. Nec item ratione sui muneris, nec iure communi poterat curam animarum committere, cap. Cum satis, de offi. Archid. Iure item communi nequit ille excommunicationis sententiam ferre, c. Archidiaconus, de offi. Archid. Nec in Monachorum cœnobia intra sui Archidiaconatus terminos constituta iurisdictionem habebat, c. dilecti, de offi. Archidiacon.

Tertio quaeritur, An archidiaconus habeat curam animarum? Glossa, Innoc. Hostien. Ioan. And. & Abbas in c. Cum satis, de offi. Archid. hanc tractant quaestionem, & multa in vtramque partem iura producant: & quidam affirmant, quidam vero negant. Nec quaeritur hoc loco, archidiaconus habeat nec ne eam curam consuetudine, & vsu, sed, An ratione sui muneris & officij, item an habeat iure communi.

Animaduertendum est ex Innoc. c. citato, c. cum satis, curam animarum dupliciter accipi: aut enim est potestas ordinis cum iurisdictione coniuncta, qua quis baptismum ministrare, & sacras penitentium confessiones audire, & eos à peccatis absolueret, & alia sacramenta dare potest, aut est iurisdicatio in foro iudiciali, qua quis in alium fi-

bi subiectum potest sententiam ferre: qualis est potestas excommunicandi & suspendendi ab officio clericos, & sacris interdicendi, capiendi, vinciendi, in carcerem mittendi, corrigendi, & Ecclesias iniuendi. Archidiaconus cum Presbyter non sit, iure communi, & ratione sui muneris, non habet potestatem ordinis ad confessiones penitentium excipiendas, & à peccatis absoluedi, nec potest tanta auctoritas, & potestas committi. Est enim iure diuino potestas Presbyteri. Rursus iure communi Archidiaconus nequit iurisdictionem dare Presbyteris, qua possit peccata aliorum audire, & ab eis absolui: At vero speciali Episcopi facultate, & mandato potest Archidiacono committi, vt Presbyteris ipse hanc iurisdictionem det, vel datam auferat, restringat: nec enim tunc Archidiaconus Presbytero vllam det potestatem ordinis: hanc enim per consecrationem Presbyter habet; sed materiam subijcit, aut subtrahit, circa quam Presbyter agere, & operari solet. Item Archidiaconus iure communi potestatem habet excommunicandi, suspendendi, sacris interdicendi: & hoc est, quod iura volunt, in cap. *Archidiaconus, de officio Archidiaconi*. potest tamen haec habere Episcopi auctoritate demandatam atque commissam, aut consuetudine comparatam, quam habebat olim Archidiaconus Ambianensis, vt constat ex cap. *Dudum 2. de elect.* Iure itaque communi Archidiaconus habet eam curam animarum, qua possit clericos corrigere, eorum iurgia, & causas audire, delicta ad Episcopum deferre, Ecclesias iniuere.

Quarto quaeritur, An Archidiaconus habeat beneficium, cui in sit cura animarum, & in quo locum habeant, quae statuuntur de beneficijs curam animarum habentibus, in cap. *De multa, de praben. & in Extrauaganti Excommunicabilis Ioan. 22. de praben.* Respondeo, distinguendo, in primis, si Archidiaconus consuetudine, & vlt excommunicare, suspendere, & sacris interdicere queat, curam animarum habet, & comprehenditur illis duabus Constitutionibus, quae generatim loquuntur de beneficio quolibet curam animarum habente: nam in cap. *Dudum 2. de elect.* Pontifex ait: *Euidenter constat, Archidiaconum Ambianensem curam animarum habere, quin consuetudine suspendit, excommunicat, & absoluit Presbyteros, & Priores, & Parochiales Ecclesias interdicat.* Haec Pontifex eo loco atque ita sentiant Glossa, Ioannes Andreas, & Abbas in eo capite. Imò etiam iure communi Archidiaconus curam animarum habet, quia, vt dicitur in eodem capite. *Dudum*. Archidiaconus visitat, & inquit, quae viderit inquirenda, & procurat ratione visitationis recipit; quod est curam animarum habere. Praeterea etiam si Archidiaconus omni cura animarum careat, quod consuetudo passim obtinuit; comprehenditur tamen illis duabus Constitutionibus Pontificijs, *De multa, & in Extrauag. Excommunicabilis*, quia saltem Archidiaconus personatum habet; sic enim dicitur, *c. Dudum, citato.*

Quinto quaeritur, An Archidiaconus sit in dignitate constitutus, ita vt ijs iuribus comprehendatur, quibus clerici prohibentur duas dignitates habere? Respondeo, in primis non esse dubitandum, quin sit dignitate praeditus, qualis requiritur in *c. statutum de Rescriptis. in 6. in eo, cui causae à Romano Pontifice delegari, ac demandati queunt, & qualis requiritur in his, qui Apostolici Conservatoris munere fungi possunt, iuxta id quod habetur in c. 1. 2. & vlt. de officio iud. deleg. in 6.*

Item Archidiaconus iure communi est constitutus in dignitate, quae est beneficium Ecclesiasticum: quia ex toto titulo de officio Archidiaconi, huiusmodi dignitas collitur. Caput igitur propositae quaestiones est, An vbi Archidiaconus consuetudine, omni cura animarum, & iurisdictione carer, censetur dignitate praeditus? Ac meo quidem iudicio, etiam is Archidiaconus dignitate praeditus esse iudicari debet, in quo locum habeant iura in cap. *De multa, & in Extrauagante, Excommunicabilis*, sancita: factis enim est, si Archidiaconus iure communi eam digni-

tatem habeat: si item in choro, & in confessu, in ingressu, in conuentibus Canonico, & suffragijs ferendis praerogatiuum, & gradum honorificum obtineat, vt reuera vbiq; in Ecclesijs habere consuevit.

Sexto quaeritur, Vnde factum sit, vt tanta Archidiaconus non solum in clericos inferiores, sed in Presbyteros etiam, & Archipresbyteros iurisdictione, & auctoritate polleat? Respondeo, Presbyterum quidem esse ordinis potestate, & consecratione longe Archidiacono maiorem; sed in iurisdictione tamen longe minorem. *Hest in sum. tit. de officio Archidiaconi*. quod inde ortum est, quoniam Episcopus amplam Archidiacono iurisdictionem solebat concedere, cum illius Vicaria passim vteretur opera, vt pote liberi omni onere, oblatione, & potestate Sacramenta conferendi; Presbyteri vero erant populi commissi, ac propterea à suis Ecclesijs, sine earum graui detrimento abesse non poterant.

Septimo quaeritur, an in vna Cathedrali Ecclesia possint esse plures Archidiaconi? Respondeo, in multis Ecclesijs reuera plures esse: nam vel in vna Toletana sex esse feruntur Archidiaconi, in alijs duo, in alijs quatuor, aut quinque: ob id arbitror, quia olim Episcopi, ex Diaconis duos, tres, quinque, sexve antiquiores constituunt pro suarum Ecclesiarum multitudinem, vt bene in omnibus tota diocesis, alioqui vna, & ampla, gubernaretur: vnde eius gubernatio in tres, quatuor, aut etiam plures partes distributa, plurium antiquorum Diaconorum curae committeretur. Porro illi Diaconi ob iurisdictionem & potestatem sibi ab Episcopo demandatam, dici coeperunt Archidiaconi; inter quos vnus semper ceteris honore, & dignitate praestabat, nimirum is, qui iurisdictionem habebat in clericis, & Presbyteros Ecclesiae Cathedralis, & aliarum, quae erant in Vrbe, cui praeretur Episcopus.

Porro quota aetas in Archidiacono requiritur, quanta litteratura, quis ordo: An item Archidiaconus in sua Ecclesia commorari, ac residere debeat: An demum, cum Archidiaconatu iure queat aliud beneficium simile, vel dissimile, videlicet simplex, aut curam animarum, vel dignitatem habens, in eadem Ecclesia, vel diuersis obtinere: dicitur inferius.

CAP. XXV.

De Archipresbyteri potestate, munere & officio.

PRIMO quaeritur, Quis in iure Archipresbyteri nomen obtineat? Quemadmodum inter Episcopos Episcoporum primus, siue antiquissimus dici coepit Archiepiscopus, & inter Diaconos primus, siue ceteris antiquior, dictus est Archidiaconus: Sic primus Presbyterorum Archipresbyter vocatur, quasi Presbyterorum primus, siue Praefectus. Et olim sicut post Episcopum Archidiaconus honore, dignitate, & iurisdictione primus erat; sic post Archidiaconum proximus erat Archipresbyter. Vnde & in Iure Canonico post titulum de officio Archidiaconi, proxime sequitur titulus de officio Archipresbyteri. Solet etiam Archipresbyter vocari Decanus, vt in *c. ad has de officio Archidiaconi*. eo quod decem Clericis praesit.

Secundo quaeritur, Vter sit maior ordine dignitatis Archidiaconus, an Archipresbyter? Respondeo, iure communi Archipresbyterum esse Archidiaconi iurisdictioni, & potestati subiectum. *ca. 1. de officio Archipresbyteri*. dicitur: *Archipresbyter sciat se subesse Archidiacono, & eius praecipis sicut sui Episcopi, obedire debere.* Haec ibi. Quare Archipresbyter, cum ratione sui muneris presbyter sit, ordinis consecratione, & potestate maior est Archidiacono, qui tantum Diaconus est: at iurisdictione longe minor, & inferior est iure communi: *Gloss. in c. 1. de officio Archipresbyteri*.

Tertio quaeritur, Quae munera, & quae partes sint Archipresbyteri? Respondeo in *ca. de officio Archipresbyteri*, sic habetur: *Specialiter ad eum pertinet ministerium super o-*